

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ІВТ «Інститут високих технологій»

Кафедра молекулярної біотехнології та біоінформатики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з науково-педагогічної роботи
Грещук Г.П.

« 22 » 03 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІОНАНОТЕХНОЛОГІЯ
для студентів

галузь знань	<u>№10</u> « Природничі науки»
спеціальність	<u>№ 105</u> « Прикладна фізика та наноматеріали»
освітній рівень	<u>Магістр</u>
освітня програма	<u>«Високі технології (Прикладна фізика та наноматеріали)»</u>
вид дисципліни	<u>вибіркова</u>

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Драган А.І.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Драган А.І., к.б.н., доцент кафедри молекулярної біотехнології та біоінформатики

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри молекулярної біотехнології та біоінформатики

_____ (Нипорко О.Ю.)
(підпис)

Протокол № 7 від «05» 02 2021р.

Схвалено науково - методичною комісією
«Інституту високих технологій»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від «5» 03 2021 року № 3
Голова науково-методичної комісії _____ (Русінчук Н.М.)

«5» 03 2021 року

1. Мета дисципліни – надати студентам базові знання з сучасної Біонанотехнології як нового напрямку наукової та практичної діяльності людини, який базується на використанні біомолекулярних об'єктів, фізичних наноструктур та їх комплексів. Виробити навички та методологію досліджень в нано- і біонано-технологіях з метою використання отриманих знань в медицині, фармакології та біології.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування курсів «Молекулярна фізика», «Органічна хімія», «Квантова механіка», «Біохімія» та «Молекулярна біологія», «Вибрані розділи математики та інформаційних технологій» і «Фундаментальні основи високих технологій».

2. Вміти самостійно застосовувати знання з молекулярної біології, біохімії, молекулярної фізики та ін. дисциплін, виконувати лабораторні та практичні роботи, працювати з науково-методичною літературою.

3. Володіти елементарними навичками роботи з матеріалами та обладнанням, що використовуються в біологічній, нано- та біонано-технологічних лабораторіях.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Біонанотехнології – це наука, яка лежить в області перетину нанотехнологій та біології. Це єдина дисципліна, яка поєднує фундаментальну й прикладну науку з виробництвом. Розвиток біонанотехнології вклучє в себе: створення та використання нано-пристроїв (наприклад, біомолекулярні машини), наночастинок та нанотрубок, кон'югованих з біомолекулами. Цей технічний підхід до біології дозволяє вченим створювати системи, які можуть бути використані для медико-біологічних досліджень та для маніпулювання молекулярними процесами у живих клітинах.

З розвитком біонанотехнології пов'язано вирішення важливих проблем людства – створення таргетної медицини, генної терапії, комп'ютерне проектування ліків та поява персоналізованої медицини.

4. Завдання (навчальні цілі):

загальних:

ЗК02. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК08. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10. Навики здійснення безпечної діяльності.

ЗК11. Здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним.

ЗК13. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ЗК14. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ЗК15. Здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ЗК19. Здатність нести відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди спеціальних (фахових, предметних):

ФК2. Здатність оптимально визначити матеріальні засоби, необхідні для проведення наукового дослідження або науково-технічної розробки (матеріали, апаратура, обладнання, обчислювальна техніка та інше).

ФК3. Здатність аналізувати отримані результати, презентувати їх фахівцям у даній галузі, оформлювати наукові статті та науково-технічні звіти.

ФК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, критичного осмислення проблем у професійній діяльності та на межі предметних галузей.

ФК8. Знання основних типів наноматеріалів, їх фізичних властивостей та процесів, що протікають в нанорозмірних структурах, розуміння фізичних принципів роботи наноелектронних приладів та їх використання

ФК9. Здатність відслідковувати найновіші досягнення в області прикладної фізики та високих технологій, вивчаючи наукову літературу та взаємодіючи спілкуючись із колегами.

ФК11. Здатність забезпечувати впровадження результатів наукових досліджень шляхом створення нових матеріалів, пристроїв, технологій та іншого.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати історію та сучасні перспективи розвитку біонанотехнології. Фізико-хімічні, біологічні основи біонанотехнологій.	Лекція	Модульна контрольна робота	33
1.2	Знати біологічні молекули: будову, структуру і функції. Знати властивості наночастинок. Фізико-хімічні характеристики субнаночасток та нанотрубок.	Лекція		

1.3	Знати методи отримання та використання наноструктур, наночастинок та наноконтейнерів для використання у діагностиці та прицільному (таргетному) постачанні ліків. Знати біонанографію, а також використання флуоресцентних та магнітних наночасток у біонанотехнологіях.	Лекція	Модульна контрольна робота	33
1.4	Знати взаємодії наночасток зі світлом, поверхневий плазмонний резонанс. Використання ефекту посилення люмінесценції металевими наночастками в діагностиці захворювань. Знати основи використання біонанотехнологій в біології та медицині	Лекція		
2.1	Опрацювання оригінальних наукових статей по темам лекцій.	Практична робота	Доповідь	14
3.1	Вміти працювати в групі при опануванні біонанотехнологічних методів дослідження, аналізі отриманих даних.	Практична робота	Звіт по практичній роботі	7
4.1	Вміти самостійно працювати з інтернет ресурсами для отримання наукової та методичної інформації з біонанотехнологій. Використання їх для створення високо ефективних методів діагностики захворювань та їх лікування, створення сучасних принципів практичного маніпулювання молекулярними машинами в науці та промисловості.	Практична робота	Контрольна робота	13

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)							
ПРН1 Володіти поглибленим рівнем знань у прикладній фізиці, наноматеріалознавстві, високих технологіях та споріднених областях, включаючи методики проведення експериментів і технології отримання наноматеріалів, рівень цих знань повинен бути достатнім для проведення наукових досліджень на рівні останніх світових досягнень і направленим на їх розширення та	+	+	+	+	+		

поглиблення.							
ПРН3 Знаходити та аналізувати наукову та науково-технічну інформацію в галузі прикладної фізики та наноматеріалів із вітчизняних та зарубіжних джерел, в тому числі з використанням сучасних пошукових систем.	+	+	+	+		+	+
ПРН4 Виконувати аналіз спеціальної літератури, формулювати постановку наукової або науково-технічної задачі, обирати методи та методики, складати програми наукових досліджень та науково-технічних розробок у галузі прикладної фізики та наноматеріалів.						+	+
ПРН8 Коректно формулювати професійні висновки, апробувати їх та доносити до аудиторії різного фахового рівня, використовуючи сучасні методики наукової та технічної комунікації українською та іноземними мовами.							+
ПРН9.Визначати напрямки перспективних досліджень з урахуванням світових тенденцій розвитку науки, техніки й технологій							+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Модульна контрольна робота 1 – РН 1.1; 1.2. – 20 балів/ 12 балів
2. Модульна контрольна робота 2 – РН 1.3; 1.4 – 20 балів/ 12 балів
3. Практичні роботи – РН 2.1; 3.1 – 12 балів/ 7 балів
4. Проміжне тестування РН 4.1 – 8 балів/ 5 балів

- підсумкове оцінювання: у формі іспиту

Формою проведення іспиту є тестова контрольна робота. Результатами навчання, які оцінюються в тестовій контрольній роботі, є РН 1.1-1.4. Максимальна кількість балів, які можуть бути отримані студентом, становить 40 балів.

- умови допуску до підсумкового іспиту:

Студент допускається до іспиту за умови виконання всіх передбачених планом практичних робіт. Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше ніж 20 балів.

7.2 Організація оцінювання:

Модульні контрольні роботи 1 і 2 проводяться після завершення лекцій з розділів 1 і 2 відповідно. Проміжне тестування проводиться упродовж лекційного курсу. Звіти по практичним роботам у формі презентацій проводяться після кожної практичної роботи.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни.

Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми*	Кількість годин		Самостійна робота
		Лекції	Практичні заняття	
<i>Розділ 1</i>				
1	Тема 1. Сучасна біонанотехнологія – надії, перспективи, подолання	4	2	20
	Лекція 1. Предмет та завдання Біонанотехнологій. Історія та сучасні перспективи розвитку Біонанотехнологій. Зв'язок між біотехнологією та біонанотехнологією. Нанотехнологія та біонанотехнологія. Класифікація біонанотехнології та області їх застосування.	2		
	Практична робота 1. Створення функціональних біологічних молекулярних машин ab ovo.		2	
	Самостійна робота. Підготовка доповідей / презентацій за новітніми статтями в рейтингових міжнародних журналах по темі використання біонанотехнологій в області конструюванні наномашин з використанням їх в медицині.			20
	Лекція 2. Біонанотехнології: незнайомий світ біонаномашин.	2		
2	Тема 2. Практичне застосування біонанотехнологій	6	2	20
	Лекція 3. Наномашини для доставки ліків. Традиційні методи доставки ліків. Шляхи доставки. Проблема прицільної доставки речовин/ліків в клітинах, в організмі.	4		
	Практичне заняття 2. Опрацювання оригінальних наукових статей по темі лекційного матеріалу.		2	
	Лекція 4. Хімія засобів доставки лікарських препаратів. Синтез, властивості та будова нанокапсул, одношарових ліпосомальних пухирців, наночасток та мікроемульсій. Хімічна модифікація наноструктур. Переваги цільових систем доставки ліків	2		
	Практичне заняття 3. Опрацювання оригінальних наукових статей по темі засобам цільової доставки лікарських препаратів		2	
	Самостійна робота. Підготовка доповідей / презентацій за новітніми статтями в рейтингових міжнародних журналах по темі практичне застосування біонанотехнологій			20
4	Тема 4. Біокон'югація плазмонних наночастинок, квантових точок для використання у Біонанотехнологіях	4	2	20

	Лекція 5. Принципи та методологічні стандарти біокон'югації	4		
	Практична 4. Опрацювання оригінальних наукових статей по темі характеристики плазмонних наночасток.		2	
	Самостійна робота. Підготовка доповідей / презентацій за матеріалами опублікованими в рейтингових міжнародних журналах по темі властивості плазмонних наночастинок.			20
5	Тема 5. Сучасні технологічні методи використання наноплівки для супер-чутливої селективної реєстрації специфічних білків та нуклеїнових кислот у розчині.	6	2	
	Лекція 6. Поверхневий плазмонний резонанс наночастинок і його використання для посилення флуоресценції репортерних груп. Ефекти посилення флуоресценції металевими наночастками, ПФМ ефект	2		
	Лекція 7. Застосування нано-матеріалів для діагностики бактеріальних інфекційних захворювань. Використання біо-нанотехнологій для аналізу геномної ДНК еукаріотичних та прокаріотичних організмів. Медичинські аспекти використання наноматеріалів для цільової доставки ліків в організми тварин і людини.	4		
	Практична робота 5. Опрацювання оригінальних наукових статей по темі використання біонанотехнологій в медицині.		2	
	ВСЬОГО	20	10	60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 20 год.

Практичні заняття – 10 год.

Самостійна робота – 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Стент Г., Кэлиндер Р. Молекулярная генетика. – М: Мир, 1981.
2. Сиволоб А.В. Молекула біологія. – К: Вища школа, 2008.
3. Ленинджер А. Биохимия. – М: Мир, 1976.
4. Кантор Ч., Шиммель П. Биофизическая химия. В 3-х т. – М.: Мир, 1984.
5. Финкельштейн А.В., Птицын О.Б. Физика белка. Курс лекций. 3-е изд. – М: КДУ, 2005.
6. Джеймсон Дж. Основы молекулярной медицины. Перевод с англ., в 2-х томах. – М.: Мир, 2002. – 889 с.
7. Егорова Т.А., Клунова С.М., Живухина Е.А. Основы биотехнологии: учебное пособие для вузов – М.: "Академия", 2008. – 208 с.
8. Сингер М., Берг П. Гены и геномы. Перевод с англ., в 2-х томах. – М.: Мир, 2002. – 764 с.
9. Сазыкин Ю.О., Орехов С.Н., Чакалева И.И. Биотехнология. – М.: "Академия", 2006. – 208 с.
10. Ройт А., Бростофф Дж., Мейл Д. Иммунология. Перевод с англ. – М.: Мир, 2002. – 592 с.
11. Шлегель Г. Современная микробиология. Перевод с англ., в 2-х томах. – М.: Мир, 2002. – 1096 с.

Додаткова:

1. Эдсол Дж., Гатфренд Х. Биотермодинамика. М: Мир, 1986.
2. Goodsell D.S. Bionanotechnology. Lessons from Nature. - Wiley-Liss, Inc., Hoboken, New Jersey, 2004.
3. Papazoglou E.S., Parthasarathy A. Biotechnology. - Morgan & Claypool, 2007.
4. Nanotechnology for Biology and Medicine. At the Building Block Level – Eds.: Silva G.A., Pappas V., Springer Science+Business Media, LLC, 2012.
5. Dragan, A. I., Mali, B., and Geddes, C.D., (2013). Wavelength-dependent Metal-Enhanced Fluorescence using synchronous spectral analysis, *Chemical Physics Letters*, 556, 168-172.
6. Dragan, A. I., Bishop, E. S., Casas-Finet, J. R., Strouse, R. J., McGivney, J., Schenerman, M. A., and Geddes, C. D., (2012). Distance Dependence of Metal-Enhanced Fluorescence, *Plasmonics*, 7(4), 739-744.
7. Dragan, A. I., Albrecht, M.T., Pavlovic, R., Keane-Myers, A.M. and Geddes, C.D. (2012) Ultra-Fast pg/ml Anthrax toxin (PA) detection assay based on Microwave Accelerated Metal-Enhanced Fluorescence, *Analytical Chemistry*, 425(1), 54-61.
8. Dragan, A. I. and Geddes, C.D. (2011) Excitation Volumetric Effect (EVE) in Metal-Enhanced Fluorescence. *Physical Chemistry Chemical Physics*, 13, 3831-3838.
9. Goldberg, K., Elbaz, A., Zhang, Y., Dragan, A.I., Marks, R., and Geddes, C. D., (2011). Mixed-metal substrates for applications in Metal-Enhanced Fluorescence, *Journal of Materials Chemistry*, 21, 6179-6185.
10. Mishra, H., Dragan, A.I. and Geddes, C.D. (2011) UV to NIR Surface Plasmon Coupled and Metal-Enhanced Fluorescence Using Indium Thin Films: Application to Intrinsic (Label-less) Protein Fluorescence Detection. *The Journal of Physical Chemistry C*, 115(35), 17227-17236.
11. Dragan, A.I., Golberg, K., Elbaz, A., Marks, R., Zhang, Y. and Geddes, C.D. (2011) Two-color, 30 second Microwave-Accelerated Metal-Enhanced Fluorescence DNA assays: A new Rapid Catch and Signal (RCS) technology. *Journal of Immunological Methods*, 366, 1-7.
12. Dragan, A.I., Bishop, E.S., Casas-Finet, J.R., Strouse, R.J., Schenerman, M.A. and Geddes, C.D. (2010) Metal-Enhanced PicoGreen Fluorescence: Application for dsDNA Quantification. *Analytical Biochemistry*, 396(1), 8-12.
13. Dragan, A.I. and Geddes, C.D. (2010) Indium nanodeposits: A substrate for Metal-Enhanced Fluorescence in the UV spectral region. *Journal of Applied Physics*, 108, 094701.
14. Dragan, A.I., Bishop, E.S., Casas-Finet, J.R., Strouse, R.J., Schenerman, M.A. and Geddes, C.D. (2010) Metal-enhanced PicoGreen® fluorescence: Application to fast and ultra-sensitive pg/ml DNA quantitation. *Journal of Immunological Methods*, 362 (1-2), 95-100.
15. Zhang, Y.X., Mandeng, L.N., Bondre, N., Dragan, A.I. and Geddes, C.D. (2010) Metal-enhanced fluorescence from silver-SiO₂-silver nanoburger structures. *Langmuir*, 26 (14), 12371-12376.